



**MODELLASHTIRISH METODINING BOSHLANG'ICH TA'LIM TIZIMINING
TIZIMLI YANGILANISHDAGI AHAMIYATI**

Berdiyev Kamoliddin Roziqovich
Osiyo xalqaro universiteti magistranti,
Tel. 91 815-75-07,

Annotatsiya: Boshlang'ich ta'lim uchun innovatsion metodikalarni loyihalashtirish va tatbiq etish g'oyasi boshlang'ich sinflarda o'qitish tizimini tubdan yangilaydi. Ta'limda qo'llash tavsiya qilinadigan barcha metodikalarning turlari, ushbu turlarni hosil qiladigan tarkibiy qismlarning yutuq va kamchiliklarini, qo'llanilish sohalarini aniqlashtirib beradi.

Kalit so'zlar: Boshlang'ich, metodika, ta'lim, darslik, o'qituvchi, tajriba, axborot, model, modellashtirish, fizik, matematik, biologik, iqtisodiyot.

Аннотация: Идея разработки и внедрения инновационных методик начального образования коренным образом обновляет систему обучения в начальных классах. Типы всех методик, рекомендуемых для использования в образовании, уточняют преимущества и недостатки компонентов, составляющих эти типы, а также области применения.

Ключевые слова: Начальная, методическая, образовательная, учебная, педагогическая, экспериментальная, информационная, модель, моделирование, The idea of designing and implementing innovative methodologies for elementary education will radically update the teaching system in elementary grades. The types of all methodologies recommended for use in education clarify the achievements and disadvantages of the components that produce these types, areas of application.

Keywords: Primary, methodological, educational, educational, pedagogical, experimental, informational, model, modeling, physical, mathematical, biological, economic.

Kirish: Boshlang'ich ta'limning tizimli yangilanishi uchun innovatsion metodikalarni modellashtirish va tatbiq etish, mashg'ulotlarda boshlang'ich umumta'limdavlat standartlari talablarini tatbiq etish quyidagilarni:

- boshlang'ich ta'limda innovatsion metodikalarning manbalari va ularni modellashtirish tamoyillari ko'rsatib o'tilgan;
- innovatsion metodikalarlarning turlari va ko'rinishlarini farqlash asoslarni aniqlashtirilishi lozimligi namoyon etadi.

Mazkur tadqiqotlar doirasida modellashtirishning muhim ko'rinishlariga urg'u bergan holda va e'tiborimizni qaratganmiz. Jumladan, modellashtirish metodi – ta'lim jarayonlarini o'ziga xos jihatlarini va boshlang'ich ta'limo'quvchilarining xususiyatlarini hisobga olgan holda, darslarning mazmunan, shaklan yangilangan holda olib borilishini ta'minlaydigan,



TANQIDIY NAZAR, TAHLILIY TAFAKKUR VA INNOVATION G'OYALAR



uslubiy texnologiyalar, dars o'tish vositalaridan keng foydalanishga imkon beradigan innovatsion metodikadir. [1,2]

Ma'lumki, boshlang'ich ta'limtizimining yangi maqsadi bolalarda o'qish va uqish fazilatlarini shakllantirishdan iborat. Ushbu yangi maqsadlarga erishish maktab amaliyotiga yangi usullar (dars vositalari, dars o'tish shakllari) tatbiq etishni talab qiladi. Ta'limjarayonlarini tashkil etishda zamonaviy ta'limtexnologiyalaridan foydalanish, fan mohiyatini to'liq o'zlashtirish natijasida nafaqat fanni o'rgatish, balki tarbiyalash; nafaqat fikrlarni singdirishi, balki fikrlarga o'rgatish kabi samaralarga erishish lozim.

Ushbu ta'limiy samarani ta'minlash uchun o'qitishning boshlang'ich bosqichlarida har bir darslik muallifi tomonidan bir qator modellashtirish metodlari tavsiya etilgan. Mazkur metodlar o'quvchilarda ko'nikmalarni shakllantirish, ularni topshiriqlar tizimini ishlab chiqib, mashqlarni bajarishga o'rgatish, voqea va hodisalarni mantiqan ketma-ketlikka joylashtirish bilan bog'liq va boshqa bilimlar bilan boyitadiki, bu hol fan va fanlararo bog'liqlikni o'rganish muhitini shakllantiradi.[3,4]

Metodik manbalar (psixologik, pedagogik, o'zgartirilgan me'yoriy, uslubiy) va ommaviy maktablar tajribalarini tahlil etish natijasida boshlang'ich ta'limdagi modellashtirish metodining mavjud manbalari aniqlandi.

Uslubiy tizimlarni tahlil qilish natijasida modellashtirish metodining o'ziga xos tomonlarni aks ettiradigan uch xil turdagi boshlang'ich ta'limdagi metodikalarni aniqlash imkonini berdi. Bular: maqsadli, mazmun-mohiyatli, tashkiliy-amaliy uslubiy innovatsiyalardir. Mazkur tasniflash uch komponentli metodik tizimga asoslanadi. Modellashtirish asosida o'xshashiik nazariyasi yotadi, u shuni tasdiqlaydiki, mutlaq o'xshashlik bir obyektning boshqa xuddi shunday obyekt bilan almashtirish mavqeiga ega bo'lishi mumkin. Modellashtirishda mutlaq o'xshashlik o'rinli emas va shuning uchun obyektning tadqiq qilinayotgan ishlash tarafini yetarli, yaxshi aks ettirishga intilish kerak.

Shuning uchun modellashtirish turlarini tasniflash alomatlardan biri sifatida - modelning to'liq darajasini tanlash mumkin va modellarni shu alomatga muvofiq to'liq, to'liq bo'lmagan va taxminiylarga bo'lish mumkin. To'liq modellashtirish asosida nafaqat vaqtda, balki fazoda ham namoyon bo'ladigan to'liq o'xshashlik yotadi. To'liq bo'lmagan modellashtirish uchun o'rganilayotgan obyektga modelning to'liq bo'lmagan o'xshashligi xarakterlidir. Taxminiy modellashtirish asosida taxminiy o'xshashlik yotadi, bunda, real obyektning ba'zi ishlash taraflari mutlaq modellashtirishmaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Nurullayeva Sh.O'. Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilari pedagogik tayyorgarligini modellashtirish nazariyasi va metodikasi. Pedagogika fanlari doktori (DSc) dissertatsiyasi avtoreferati. Qarshi. 2021.-63 b.

2. Begimkulov U.SH. Pedagogik ta'limda zamonaviy axborot texnologiyalarini joriy etishning ilmiy-nazariy asoslari. Monografiya-Toshkent: Fan, 2007.-160 b.



3. Abdusamatov A.S., "Boshlang'ich sinf o'quvchilarini o'quv-bilish faoliyatini modellashtirish asosida takomillashtirish metodikasi (Boshlang'ich ta'lim misolida)". Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasi avtoreferati. Qarshi. 2023.-54 b.
4. Shukurov A.U., "Bulutli texnologiyalari asosida talabalarning virtual texnologiyalardan foydalanish kompetentligini rivojlantirish metodikasini takomillashtirish (Axborot texnologiyalari fani misolida)". Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasi avtoreferati. Qarshi. 2023.-52 b.
5. Ergashev, Nuriddin. "Ergashev Nuriddin G'ayratovich N. G'. Ergashev, A. O'. Shukurov. SN Siradjev. Raqami axborot texnologiyalari. O 'quv qo 'llanma. Intelkt, Qarshi 2023. 220-b.: N. G'. Ergashev, A. O'. Shukurov. SN Siradjev. Raqami axborot texnologiyalari. O 'quv qo 'llanma. Intelkt, Qarshi 2023. 220-b." *E-Library Karshi EEI* 1.01 (2023).
6. Shukurov, A. U. "Didactic opportunities for the introduction of cloud technologies." *Electronic journal of actual problems of modern science, education and training* 10.2 (2021): 29-35.
7. Razzoqovich, T. S., and S. A. Uktamovich. "IMPROVING THE LEARNING PROCESS AND INFORMATION LEARNING SPACE USING GOOGLE'S CLOUD SERVICES International conference on multidisciplinary research and innovativ." (2021).
8. Shukurov, Akmal. "THE ROLE OF DIGITAL TECHNOLOGIES IN THE DEVELOPMENT OF THE NEW UZBEKISTAN." *Models and methods in modern science* 1.18 (2022): 35-38.
9. Uktamovich, S. A. "Specific Aspects Of The Methodology For Using Cloud Technologies In Virtual Education. Eurasian Scientific Herald 13, 47-54." (2022).
10. Uktamovich, S. A. "STAGES OF DEVELOPMENT, DIRECTIONS AND COMPARATIVE ANALYSIS OF CLOUD TECHNOLOGIES European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences Vol 8 (12)." (2020).
11. Uktamovich, S. A. "Stages of development of cloud technology in education Eurasian Scientific Herald 5, 48-51. 2022."
12. Gayratovich, Ergashev Nuriddin, Shukurov Akmal Uktamovich, and Jabborov Elbek Erkin o'g'li. "Using the capabilities of modern programming languages in solving problems of technical specialties. academia An International Multidisciplinary Research Journal. 2019. 686-696."
13. Uktamovich, Shukurov Akmal. "Specific Aspects Of The Methodology For Using Cloud Technologies In Virtual Education." *Eurasian Scientific Herald* 13 (2022): 47-54.
14. Uktamovich, Shukurov Akmal. "STAGES OF DEVELOPMENT, DIRECTIONS AND COMPARATIVE ANALYSIS OF CLOUD TECHNOLOGIES." *European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences* Vol 8.12 (2020).



15. Uktamovich, Shukurov Akmal, and Nekboyev Xurshid Xoliyorovich. "INCREASE IN ENERGY EFFICIENCY AND DATA CENTER EFFICIENCY WHEN SWITCHING TO CLOUD COMPUTING." *Intent Research Scientific Journal* 2.12 (2023): 100-105.

16. Uktamovich, Shukurov Akmal. "IMPROVING THE BASE TRAINING OF STUDENTS OF TECHNICAL OSMS BASED ON THE INFORMATION DESIGN APPROACH." *American Journal of Pedagogical and Educational Research* 18 (2023): 199-204.

17. Uktamovich, Shukurov Akmal. "OLIY TA'LIMNI BULUTLI TEXNOLOGIYALAR ORQALI TAKOMILLASHTITIRSH." *Наука и технологии* 1.1 (2023).

18. Uktamovich, Shukurov Akmal. "MODERN TECHNOLOGIES FOR THE CREATION OF INFORMATION SYSTEMS (GAT TECHNOLOGIES, WEB TECHNOLOGIES)." *Open Access Repository* 4.03 (2023): 16-21.

19. Uktamovich, Shukurov Akmal. "Specific Aspects Of The Methodology For Using Cloud Technologies In Virtual Education." *Eurasian Scientific Herald* 13 (2022): 47-54.

20. Shukurov, Akmal. "ITS FEATURES AND USE IN THE EDUCATIONAL PROCESS OF WEB-TECHNOLOGIES." *ПЕДАГОГИКА И ПСИХОЛОГИЯ В СОВРЕМЕННОМ МИРЕ: ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ И ПРАКТИЧЕСКИЕ ИССЛЕДОВАНИЯ*. 2021.